

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

4 juli 2023

Kenmerk

Z/23/060605 / D/23/110572

Portefeuillehouder

Arjan Noorthoek

Portefeuille

Ruimtelijke Ordening

Opsteller

Nijhuis, Merijn

Onderwerp

Prioritering grote ruimtelijke projecten

Kennisnemen van

1. De expliciete prioritering van grote ruimtelijke projecten in de vorm van een lijst met lopende projecten en een voorraadlijst van ruimtelijke initiatieven. Het gaat hierbij om ruimtelijke projecten, waar een integraal projectteam op structurele wijze aan werkt.
2. De lijst met lopende projecten en de voorraadlijst met ruimtelijke initiatieven zal periodiek worden geactualiseerd.
3. In lijn met het besluit om de ambitie naar beneden bij te stellen, worden de lijsten na vaststelling van de meerjarenbegroting aangepast.
4. De lijst met lopende projecten en de voorraadlijst actief te communiceren met de initiatiefnemers.

Inleiding

Het college geeft u en initiatiefnemers van grote ruimtelijke projecten graag duidelijkheid over de projecten die nu lopen en de volgorde waarin nieuwe initiatieven worden opgepakt. Ook willen we u inzicht geven in de redenen waarom een project wel of geen voorrang krijgt.

Door inzicht in de prioritering van projecten kunnen initiatiefnemers tijdig de juiste voorbereidingen nemen voor hun eigen initiatief. Prioritering geeft houvast.

De prioritering in projecten is nodig omdat:

- Er de laatste jaren sprake is van veel meer ruimtelijke initiatieven dan voorheen
- Er bij de gemeente te weinig personeel is om zich over al deze plannen tegelijk te buigen.

We hebben daarom een overzicht gemaakt met lopende projecten. Dit zijn projecten die nu al worden uitgevoerd. Ook hebben we een 'voorraadlijst' gemaakt met initiatieven die kunnen starten zodra er capaciteit vrijkomt. We geven bij deze initiatieven de volgorde aan waarin we deze oppakken.

De lijsten worden periodiek door het college bijgesteld, op basis van bijvoorbeeld maatschappelijke ontwikkelingen.

Aanleiding

Woerden blijft volop in ontwikkeling. Ruimtelijke initiatieven zijn er legio en nemen toe. Dit heeft te maken met:

- de verdubbelde plancapaciteit van de laatste jaren,
- de gunstige marktomstandigheden,
- de behoefte om ruimtelijke initiatieven voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet vast te stellen, dus voor de komst van nieuwe regelgeving.

De toename van ruimtelijke initiatieven, in combinatie met een krappe arbeidsmarkt, zorgt er voor dat we niet alles kunnen oppakken. Ook bij de gemeentelijke organisatie kampen we namelijk met een tekort aan ambtelijke capaciteit. Hierover bent u dit jaar en het afgelopen jaar geïnformeerd.

Rangorde in ruimtelijke projecten

Eerder lieten we weten dat we gaan prioriteren op de ruimtelijke projecten. In deze brief vertellen wij u hierover meer. De vraag die op ons afkomt is groter dan de capaciteit om de initiatieven op te pakken. Dit vraagt om een rangorde in op te pakken projecten. Het vraagt ook om methodiek om de schaarse capaciteit van projectleiders, planologen, juristen en anderen optimaal in te zetten. Daarvoor hebben we de afgelopen tijd stappen gezet. Zo is er overzicht en inzicht gecreëerd in de projecten waaraan nu wordt gewerkt. Daarnaast is er een rangorde bepaald. Aan de hand van deze rangorde starten we grote ruimtelijke projecten als er voldoende capaciteit beschikbaar is.

Sturing op ruimtelijke projecten

Daarnaast informeren we u graag over de introductie van portfoliomanagement in 2023. De ruimtelijke projecten waarop de bijgevoegde lijsten zien, betreffen namelijk alleen de grote projecten. Dit zijn complexe, multidisciplinaire opgaven. Kleinere initiatieven en maatschappelijke en openbare ruimte projecten zijn hier geen onderdeel van. Door de invoering van portfoliomanagement kunnen we werken naar een totaaloverzicht van en sturing op alle ruimtelijke projecten en opgaven.

Lopende projecten

In het bijgevoegde overzicht in bijlage 1 ziet u de lopende grote ruimtelijke projecten waar op dit moment een projectleider en projectorganisatie aan zijn gekoppeld. Als projecten zijn afgerond en in de nazorgfase zitten, ontstaat er ruimte om met de vrijgekomen capaciteit één van de bekende (en van volgorde voorziene) initiatieven van de voorraadlijst op te starten als nieuw project.

Aanpak prioritering

In de voorraadlijst in bijlage 2 staat de rangorde van de op te starten ruimtelijke projecten. De grote ruimtelijke projecten zijn in samenhang beoordeeld en aan de hand van de onderstaande criteria getoetst:

1. Is het project benoemd in de programmabegroting en/of het college werkprogramma? Hierbij kijken we in welke mate het project bijdraagt aan een reeds geformuleerd doel of resultaat in de programmabegroting en/of het college werkprogramma.
2. Welke maatschappelijke impact heeft het project? Hierbij wordt gekeken of het project voorziet in een ontwikkeling waar nu een tekort op is, hoe groot de groep is die baat heeft bij deze ontwikkeling en of er andere bijkomende positieve effecten zijn voor de gemeente. Denk hierbij aan de maatschappelijke behoefte aan woon- zorg concepten.
3. Is er een afhankelijkheid met andere projecten of opgaven in de tijd? Denk hierbij bijvoorbeeld aan noodzakelijke infrastructuur of opvolgende bouwvelden.
4. Of en in welke mate er financiële impact of risico's gemoeid zijn? Denk hierbij aan de vraag of de opbrengsten uit het ene project bijvoorbeeld nodig zijn als dekking voor een ander project?
5. Welke urgentie heeft het project als het gaat om evt. schade die optreedt bij (langer) uitstel of mogelijke andere gegronde redenen?

We leggen nieuwe initiatieven langs de meetlat van bovenstaande criteria. Ze worden in samenhang beoordeeld waardoor een rangorde zichtbaar wordt. Als er capaciteit vrijkomt, is de rangorde leidraad bij het opzetten van een projectorganisatie.

Graag benadrukken we dat de voorraadlijst niet statisch is. Gaandeweg voegen we nieuwe initiatieven en onvoorziene zaken toe. Dit kan gevolgen hebben voor de rangorde. Denk hierbij aan een initiatief als een mogelijke vluchtelingenopvang. Een dergelijk project vraagt acuut handelen en in korte tijd veel capaciteit. In de voorraadlijst staat dus een overzicht van de initiatieven die op dit moment bekend zijn. Het mogelijk instellen van een investeringsplafond kan ook gevolgen hebben op de prioritering van projecten. Het college stelt de rangorde

periodiek vast en deelt deze met u als raad.

De fase waarin de genoemde initiatieven zich bevinden, kan verschillen. Zo zijn er initiatieven in een verkennende fase tot initiatieven die ver gevorderd zijn. Na toewijzing van een projectleider en projectteam kan dan bij de laatste met de uitvoering van het project worden gestart. Het effect dat deze voorraadlijst beoogd, is duidelijkheid geven over de rangorde waarin we projecten kunnen laten oppakken door een projectleider en projectorganisatie van de gemeente. Dit betekent dus uitdrukkelijk niet dat wanneer een initiatief zich in een verkennende fase bevindt en/of lager op de lijst staat, er geen verdere uitwerking van de verkenning plaats kan vinden. Denk hierbij aan de voorbereidingen voor het zwembad waarover u bent geïnformeerd. In die verkennende fase wordt voorwerk uitgevoerd dat noodzakelijk is vooruitlopend op het daadwerkelijk starten van projectfase.

Absorptievermogen organisatie

Naast de criteria geeft ook het absorptievermogen van de organisatie een kader voor de rangorde waarin projecten worden opgepakt. Gebleken is dat de organisatie een bepaald aantal projecten gelijktijdig kan uitvoeren. Dit heeft te maken met het vermogen van de ambtelijke organisatie om projecten, waar nog aan een planologisch kader wordt gewerkt, uit te voeren en tot aan de realisatiefase te brengen. Het gaat hier dus om grootschalige plannen met een duidelijk eindbeeld die worden vastgelegd in een bestemmingsplan. Meer grote projecten uitvoeren kan de ambtelijke organisatie dan niet aan. Dit betekent het volgende: als het volledige absorptieniveau aan projecten bezet is, moeten we wachten met de start van een nieuw project totdat er een project in uitvoering wordt afgerond.

Dat absorptievermogen staat momenteel onder druk door de schaarste van beschikbare capaciteit. Het is hierbij belangrijk te realiseren dat voor de uitvoering van grote ruimtelijke projecten inzet vanuit meerdere vakdisciplines nodig is. Een projectteam bestaat uit o.a. een projectleider, projectsecretaris, planoloog, stedenbouwkundige, jurist, planeconoom, adviseur van verkeer en openbare ruimte, etc. Daarnaast is er krapte op de arbeidsmarkt. De invoering van de Omgevingswet en noodzaak tot grootschalige woningbouw zijn enkele factoren die ervoor zorgen dat het vinden van nieuw (tijdelijk) personeel in het ruimtelijk domein alsook het invullen van vacatures door vertrekkend personeel zeer moeilijk is. Zo is er bij het cluster Ruimtelijke Ordening op een team van 7 FTE op dit moment 3 FTE niet bemenst. Het gevolg is dat bij het niet of niet tijdig kunnen vinden van goed gekwalificeerd personeel, dit ten koste kan gaan van het aantal projecten dat we kunnen uitvoeren en/of projecten vertraging op kunnen gaan lopen.

Als maatregel in de zoektocht naar versnelling, starten we een pilot die erop gericht is zoveel als mogelijk is aan voorbereiding bij de markt neer te leggen en daarnaast zo efficiënt mogelijk met doorlooptijden om te gaan. We experimenteren daarbij met het zoveel mogelijk benutten van externe kwaliteitsborging zonder de toetsende taak van de gemeente uit het oog te verliezen.

Ten slotte zetten we in op het vergroten van de belastbaarheid van de organisatie door gericht te investeren in de ambtelijke organisatie. U heeft dit voorstel in de kadernota kunnen lezen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het uitbreiden van de capaciteit op het gebied van werving en selectie. Door hierin te investeren verwachten we beter en gericht dan nu openstaande vacatures te kunnen vervullen. Daarnaast kan het bijstellen van de ambities van dit college ook gaan leiden tot aanpassingen in de overzichten van lopende projecten en de voorraadlijst met initiatieven. Zoals eerder benoemd zijn deze lijsten onderwerp van periodieke evaluatie door het college. In het najaar zal dit kunnen leiden tot een aangepaste versie van de lijsten, na uitwerking van hetgeen in de kadernota beschreven en de mogelijke bijstelling van de ambities. Deze delen wij dan uiteraard met u.

Portfoliomanagement

We willen meer grip krijgen op de uitvoering van alle ruimtelijke projecten en de initiatieven die nog niet kunnen worden opgepakt. Het beoordelen van de initiatieven en het in samenhang bekijken kan geen eenmalige exercitie zijn, maar moet periodiek gebeuren. Om dit te borgen wordt in 2023 portfoliomanagement opgezet. Portfoliomanagement gaat over het afwegen, selecteren en prioriteren van activiteiten. In dit geval hebben we het over ruimtelijke projecten die het meest bijdragen aan de opgaven en (beleids)doelen van de gemeente. Bij deze nog in te richten methodiek kijken we naar sturing op de ruimtelijke doelen. En gaan we rekening houden met de beschikbare middelen, waaronder geld en capaciteit. Het gaat er dus om dat we een overzicht hebben van alle ruimtelijke projecten waar we mee bezig zijn, wat er op ons af komt aan initiatieven en vervolgens besluiten hoe de beschikbare middelen daar het beste voor ingezet kunnen worden. De integrale benadering van portfoliomanagement moet gaan leiden tot meer grip op de doelen die we als gemeente op ruimtelijk gebied willen bereiken.

Kernboodschap

Door kennis te nemen van de lopende ruimtelijke projecten en kennis te nemen van de voorraadlijst van initiatieven waarbij een rangorde is bepaald, ontstaat duidelijkheid. Deze duidelijkheid is belangrijk en geeft houvast voor u, de initiatiefnemers, het college en de ambtelijke organisatie. We moeten prioriteren omdat we niet alle initiatieven kunnen oppakken. De criteria voor de prioritering geven openheid over de weging van nieuwe initiatieven. Het college zal de

lijsten periodiek bijstellen.

Financiën

N.v.t.

Vervolg

De externe communicatie met de betrokken initiatiefnemers op de voorraadlijst pakken we samen met communicatie op. De initiatiefnemers worden direct over de lijst geïnformeerd.

Bijlagen

- Bijlage 1 Lopende grote ruimtelijke projecten (D/23/110841)
 - Bijlage 2 Voorraadlijst ruimtelijke initiatieven (D/23/112656)
-